

**SCRISOARE DESCHISĂ
ADRESATĂ ADMINISTRAȚIEI PREZIDENȚIALE**

**În atenția Președintelui României,
DI. KLAUS IOHANNIS**

referitoare la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, a Legii contenciosului administrativ nr.554/2004, precum și pentru completarea art.64 din Legea nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul (în continuare cu nr. de înregistrare de la Camera Deputaților “PI-x 317/2022”)

Prin care vă solicităm

- 1. În temeiul art.77 din Constituție, să dispuneți trimiterea PI-x 317/2022 spre reexaminare către Parlamentul României.**
- 2. În temeiul art. 146 din Constituție și al art.15 din Legea nr. 47/1992, să dispuneți sesizarea Curții Constituționale cu obiecția de neconstituționalitate a PI-x 317/2022;**

Având în vedere următoarele:

CONSIDERENTE

PI-x 317/2022 încalcă flagrant art. 21, art. 30, art. 40 și art. 148, din Constituția României, republicată.

De asemenea, PI-x 317/2022 nesocotește obligațiile și responsabilitățile României față de Uniunea Europeană, prin nerespectarea dispozițiilor cuprinse în art 114, art. 352 TFUE, art. 7,8, 11 și 12 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

O lege care forțează stabilirea unor reguli procesual-civile mult mai stricte de contestare a actelor administrative pentru o categorie de persoane juridice, cu încălcarea principiului proporționalității, limitează posibilitatea de exercitare a activității acestor organisme sociale interesate, implicit afectând în substanța sa dreptul la liberă asociere și libertatea de exprimare a acestor entități.

Mai mult, stabilirea unor termene fixe pentru formularea cererilor incidentale în proces care contrazice rațiunea reglementării lor prin Codul de procedură civilă, contravine normelor de tehnică legislativă, putând duce la ambiguitate și confuzie în aplicarea legii.

PI-x 317/2022 contrazice vădit următoarele texte constituționale:

- At. 21 din Constituție, privind dreptul de acces la instanță al intervenienților
- Art. 30 din Constituție, privitor la libertatea de exprimare
- Art. 40 din Constituție, referitor la dreptul de asociere
- Art. 148 din Constituție ce consacră principiul priorității dreptului Uniunii Europene

În expunerea de motive se susține că „...în momentul actual, în contextul reglementărilor legale în vigoare, se generează un dezechilibru major între ONG-uri și investitori. ONG-urilor li se conferă calitate procesuală activă, li se prezumă interes, li se stabilesc taxe de timbru modice, li se stabilesc termene foarte permissive în care să atace actele vizate. Aceasta situație profund nedreaptă trebuie reechilibrată prin responsabilizarea acestor ONG-uri și a membrilor lor fondatori, (...) prin stabilirea unor termene ferme în care acțiunile privind atacarea actelor administrative să poată fi inițiate.”

În primul rând, proiectul de lege are ca premisă o situație nereală.

ONG-urilor nu li se prezumă interesul sau calitatea procesuală, nici nu li se stabilesc taxe de timbru modice, ci sunt tratate exact ca orice alt justițiabil care trebuie:

- Să-și dovedească calitatea procesuală și interesul legitim privat în condițiile hotărârii ICCJ nr. 8/2020;
- Să plătească taxa judiciară de timbru stabilită de OUG nr. 80/2013.

Responsabilizarea la care face referire proiectul de lege reprezintă o sancțiune la adresa organizațiilor neguvernamentale, instituind o premieră în dreptul românesc: prezumția de rea-credință cu privire la toate organizațiile neguvernamentale.

Subliniem că expunerea de motive trebuia să fie în conformitate cu legea și să ofere o justificare clară și legală a propunerii legislative.

În condițiile în care prezenta expunere de motive conține informații false, inexacte, nu aduce o justificare adecvată și este contrară unui principiu fundamental de drept (prezumția bunei-credințe), întreaga lege este neconstituțională.

În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale:

- Decizia nr. 258/2006 a Curții Constituționale a României, în care s-a decis că o ordonanță privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor este neconstituțională, deoarece expunerea de motive nu oferă o justificare adecvată a necesității și proporționalității limitărilor impuse de lege.

Expunerea de motive încalcă următoarele principii:

1. **Principiul justificării:** Expunerea de motive trebuie să ofere o justificare legală și rațională a necesității și proporționalității legii propuse. Prezenta expunere de motive vizează responsabilizarea organizațiilor neguvernamentale, legiuitorul etichetând organizațiile neguvernamentale ca fiind de rea-credință, iar nu portavoce a societății civile. O asemenea justificare încalcă principiul fundamental conform căruia buna-credință se prezumă.
2. **Principiul coerenței:** Expunerea de motive trebuie să nu includă informații false sau inexacte. Se susține în expunerea de motive că organizațiile neguvernamentale ar avea un regim preferențial în instanță, că s-ar prezuma interesul, or aceste informații nu sunt reale, organizațiile fiind obligate să-și dovedească ca orice altă parte în proces legitimitatea procesuală. În condițiile în care expunerea de motive este viciată, nu încapă îndoială că legea este neconstituțională.
3. **Principiul respectării drepturilor fundamentale:** Expunerea de motive ar fi trebuit să includă o analiză a impactului legii asupra drepturilor organizațiilor neguvernamentale (de asociere, libertate de exprimare și acces la justiție).

Următoarele articole din PL-x 317/2022 afectează drepturile fundamentale ale organizațiilor neguvernamentale (dreptul la liberă asociere și libertatea de exprimare, consacrate la art. 40 și 30 din Constituția României):

- Art. I pct. 7 Pentru organismele sociale interesate, în litigiile ce vizează autorizațiile de construire, termenul pentru formularea plângerii prealabile, dacă aceasta mai este obligatorie, este de 30 de zile și începe să curgă de la data ultimei operațiuni de publicitate, reglementată conform art. 7 alin. (234) din prezenta lege, iar termenul pentru introducerea cererilor de anulare, de suspendare, de intervenție accesorie sau de intervenție principală este de 60 de zile și se calculează de la data primirii răspunsului la plângerea prealabilă sau de la data expirării termenului legal de soluționare a plângerii, indiferent care dintre aceste date survine prima.
- Art.II, care introduce un nou alineat în cadrul art. 64 din Legea nr. 350/2001, prin care se prevede că pentru organismele sociale interesate, dreptul de a ataca hotărârile de aprobare a documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism se prescrie în termen de 1 an de la data aprobării.

Încălcarea dreptului de acces la instanță pentru intervenienți. Art 21 din Constituție. Încălcarea normelor de tehnică legislativă. Art. 14 din Legea nr. 24/2000

Codul de procedură civilă reglementează la art. 61-67 Codul de procedură civilă formele de intervenție voluntară în proces.

Potrivit 62 Cod de procedură civilă, termenul limită până la care poate fi introdusă cererea de intervenție principală este **închiderea dezbaterilor pe fond** (în contenciosul administrativ, aceasta este inadmisibilă în lipsa îndeplinirii procedurii prealabile și a dovedirii legitimității procesuale).

Iar conform art. 63 alin. (2) Cod de procedură civilă, intervenția accesorie poate fi făcută până **la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar și în căile extraordinare de atac.**

Rațiunea pentru care legiuitorul a prevăzut aceste termene mai generoase pentru intervenienți este aceea că aceștia află mai târziu de proces, iar un stat de drept trebuie să acorde intervenienților dreptul de acces la o instanță.

Art. I pct. 7 din PI-x 317/2022 este profund neconstituțional, întrucât stabilește același termen de 60 zile de la răspunsul la plângerea prealabilă pentru formularea cererii de intervenție accesorie, golind practic de conținut această instituție juridică.

În altă ordine de idei, această prevedere încalcă și art. 14 din Legea nr. 24/2000 referitoare la unicitatea reglementării în materie, fiind obligatoriu ca termenele pentru formularea cererilor de intervenție să fie cuprinse în Codul de procedură civilă.

Încălcarea dreptului la liberă asociere și libertatea de exprimare. Art. 40 și art. 30 din Constituția României.

Nu exagerăm afirmând că toate aceste abateri vădite și grave ale legiuitorului, comise prin intermediul PI-x 317/2022, reprezintă inclusiv o cenzură adusă organizațiilor nonguvernamentale, ceea ce este inadmisibil, după cum se arată expres la art. 30 alin. (2) din Constituție, care statuează că cenzura de orice fel este interzisă. Organizațiile nonguvernamentale au rolul de portavoce a societății civile, iar această realitate trebuie respectată de legiuitor. Organizațiile nonguvernamentale acționează pentru binele societății, astfel cum ar trebui să facă și autoritățile statale, un exemplu negativ fiind tocmai PI-X 317/2022.

În aceeași măsură proiectul de lege încalcă și dreptul la libera asociere, organizațiile neguvernamentale fiind limitate drastic în activitatea lor, prin instituirea pentru contestarea actelor nelegale ale autorităților a unor termene nerezonabile care se raportează la momente subiective.

Nu există o justificare adecvată și legală în acord cu principiul proporționalității pentru reducerea termenelor pentru organizațiile neguvernamentale.

Semnatar:

Asociația Declic

ACMA Betania Bîrlad

ActiveWatch

Agent Green

Ambasada Sustenabilității în România

Asociata People for Sport Romania

Asociatia A.R.T. Fusion

Asociatia Anastasia Ioana

Asociația Art Conservation Support

Asociația association Bright Future For Every Child

Asociația Atelier Ad Hoc

Asociația Ateliere Fără Frontiere

Asociatia Autism Voice

Asociatia Avangarde

Asociatia AVATAR

Asociația Bankwatch România

Asociația Bună Ziua Copii din România

Asociația Centrul de Training, Consultanță și Mediere Onești

Asociația City Makers

Asociația CIVICA

Asociatia Club Sportiv Climb Again

Asociația Colectiv GTG 3010

Asociația Colors

Asociația Corabia cu Arhitectură

Asociația de dezvoltare personală Grigore Popa (Școala de joacă)

Asociația de Scleroză Multiplă din România

Asociatia de Sprijin a Persoanelor cu Nevoi Speciale-Luceafarul, Neamt

Asociatia de Scleroza Multipla Valcea

Asociatia E-Civis

Asociatia Euro-Asiatica de Consultanta si Inovare
Asociația Filantropia Oradea
Asociația lele-Sânziene
Asociația Incluziune pe Bune
Asociatia Inima Copiilor
Asociația Institutul de Cercetare Făgăraș
Asociația Izsák Művek
Asociația La Firul Ierbii
Asociatia Librarul cu papion
ASOCIAȚIA M.A.M.E.
Asociația Mai Mult Verde
ASOCIATIA MAINI INTINSE
Asociația Mișcare de Tabără Yuppi
Asociația MozaiQ LGBT
Asociația Națională pentru Copii și Adulți cu Autism din România, filiala Iași
Asociația Necuvinte
Asociatia non-guv Maria Beatrice
Asociatia O Secunda de Bine
Asociația Parcul Natural Văcărești
Asociația Partener pentru Tine
Asociația Pe Scurt
Asociația Pe Stop
Asociația pentru copii cu dizabilități - Mă Bucur de Viață
Asociația pentru copii și bătrâni Sfântul Hristofor
Asociația pentru Dezvoltare prin Educație, Informare și Susținere - D.E.I.S.
Asociatia pentru Integrare Sociala si Protectia Mediului FeedBack Brasov
Asociația pentru recuperare și consiliere din adicții și dependențe (ARCADE)
Asociatia Platforma Acceptarea Păgână (Platforma Pagan Acceptance)
Asociatia Pro Vobis - Centrul National de Resurse pentru Voluntariat
Asociatia PRO-VOLUNTARIAT
Asociația ProXpert Râmnicu Vâlcea

Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și Retorică
Asociația Salvează o inimă
Asociația Saraci Anonimi
Asociația Suport Mastocitoza Romania
Asociația Tara Tinerilor Uniti
Asociația Teatrul Experimental Senzorial
Asociația THE NEW PAGAN DAWN
Asociația turistică sportivă civică și ecologistă CLUBUL DE CICLOTURISM
”NAPOCA” (CCN)
Asociația Varus Equin
Asociația Vatra cu idei
Asociația Volens
Asociația Young Initiative
Asociația Zambetul Evei
Centrul pentru Jurnalism Independent
Centrul pentru Inovare Publică
CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică
Comunitatea ONedu România
Consiliul Tineretului din România
Corupția Ucide
CS Aktiv Ramnicu Valcea
Dăruiește Viață
DAVIDLINUM
ECPI-Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice
FDSC - Fundatia pentru Dezvoltarea Societății Civile
Federația Bancilor pentru Alimente din Romania-FBAR
Federația Bicicliștilor din România (FBR)
Federația Coaliția Natura2000
Federația Fundațiile Comunitare din România
Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Iași - FONTIS
Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Servicii Sociale - FONSS

Federația Tinerilor Basarabeni (F.T.B.)
Fundația Acasă în Muscel
Fundația Comunitară București
Fundația Comunitară Galați
Fundația Comunitară Iași
Fundația Comunitară Oradea
Fundația Comunitară Prahova
Fundația Comunitară Timișoara
Fundatia Comunitara Valcea
Fundația de Scleroză Multiplă Bihor
Fundatia de Sprijin Comunitar
Fundația Eco-Civica
Fundatia HOSPICE Casa Sperantei
Fundatia Humanitas Pro Deo Resita
Fundația Inimă de Copil
Fundația Mihai and Maria Frățilă
Fundația Regală Margareta a României
Fundația Romanian Angel Appeal
Funky Citizens
GHEPart
Inițiativa România
Sindicatul Învățământului Preuniversitar Timiș